

Afslag på ansøgning om dispensation fra jordforureningslovens § 52 til tilførsel af jord til matr.nr. 7a Gærum By, Gærum, Frederikshavn Kommune

Region Nordjylland har behandlet jeres ansøgning af 15. juli 2025 om dispensation til at tilføre uforurenet jord til råstofgraven på matr.nr. 7a Gærum By, Gærum, Boelmøllevej 25, 9900 Frederikshavn Kommune. Sagen er behandlet efter jordforureningslovens¹ § 52, stk. 2, pkt. 3.

Afgørelse - afslag

Region Nordjylland meddeler hermed afslag på jeres ansøgning om dispensation efter jordforureningslovens § 52. Det er Region Nordjyllands vurdering, at jordtilførslen kan medføre en risiko for forurening af grundvand, der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning.

Dermed er forudsætningerne for at meddele dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, pkt. 3 ikke opfyldt.

Ansøgningen

Der er søgt om en samlet tilførsel på 1.000.000 m³ uforurenet jord i form af sand/fyldjord over en 10-årig periode fra 2026 til 2036.

Jorden skal bruges til efterbehandling af råstofgraven på matr.nr. 7a Gærum By, Gærum, Boelmøllevej 25, 9900 Frederikshavn, Frederikshavn Kommune – se nedenstående kortudsnit.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurenet jord

Figur 1: Jorden skal modtages og indbygges i forbindelse med efterbehandling af råstofgraven på matr.nr. 7a Gærum By, Gærum.

Begrundelse for afslag

Råstofgraven på det ansøgte modtagested

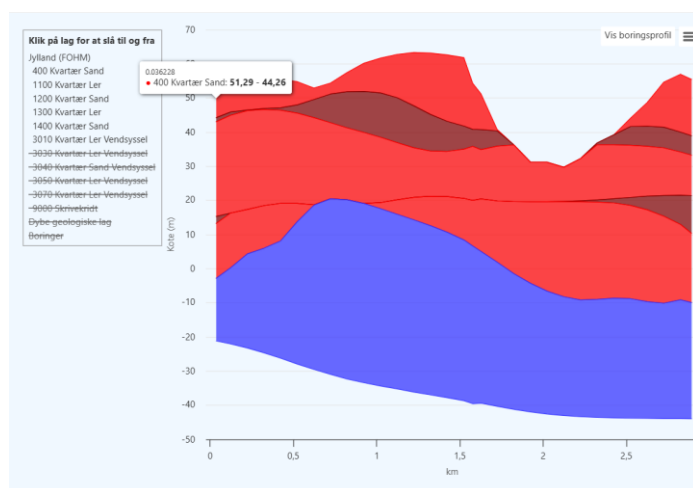
På det ansøgte modtagested har der været erhvervsmæssig indvinding af råstoffer fra 2018 og fremefter. Modtagelse af jord på arealet er dermed omfattet af § 52 i jordforureningsloven.

Det ansøgte modtagested er på nuværende tidspunkt omfattet af råstoftilladelse af 17. februar 2016 (J.nr. 1-35-71-2-790-24) der udløb den 1. marts 2026. Der er indsendt ansøgning om en ny råstoftilladelse der skal erstatte den hidtil gældende. Ansøgningen om den nye råstoftilladelse er pt. under behandling ved Region Nordjylland. Der søges grundlæggende om det samme projekt som hidtil i forhold til areal, indvindingsdybde m.v. Herunder at der ikke skal indvindes under grundvandsspejlet og at der skal efterbehandles til landbrug. Der søges om indvinding af råstoffer ned til omkring kote 45 m DVR 90 dog således at der holdes en afstand til grundvandsspejlet på mindst 2 meter. Den ansøgte tilførsel af jord skal anvendes til efterbehandling af råstofgraven.

Geologien i området generelt

Råstofgraven ligger i et område, hvor de dybeste lag udgøres af skrivekridt. De kvartære aflejringer består af flere lag af smeltevandssand- og grus (KS1 – KS4) med mellemliggende lag af moræne- og smeltevandsler samt silt. I området er der en række begravede dale der efterfølgende er udfyldt med siltede, sandede og lerede smeltevandsaflejringer. De kvartære lag er generelt komplekst opbygget med vekslende sedimentation, herunder som følge af deformation i forbindelse med gentagne isfremstød. Der er ikke et sammenhængende lerlag af stor mægtighed over de øvre kvartære sandaflejringer.

Et nord-syd profil i FOHM² gennem modtageområdet (figur 2) viser i overensstemmelse med den geologiske beskrivelse, at der er et lerlag af varierende tykkelse ”skudt ind” imellem de øvre kvartære sandlag, og at der er hydraulisk sammenhæng mellem de kvartære sandlag.

Figur 2: Nord-syd profil fra FOHM gennem det ansøgte modtagested. Røde lag repræsenterer kvartære sandlag, brune lag er kvartær ler, mens det blå lag er kvartær ler Vendsyssel.

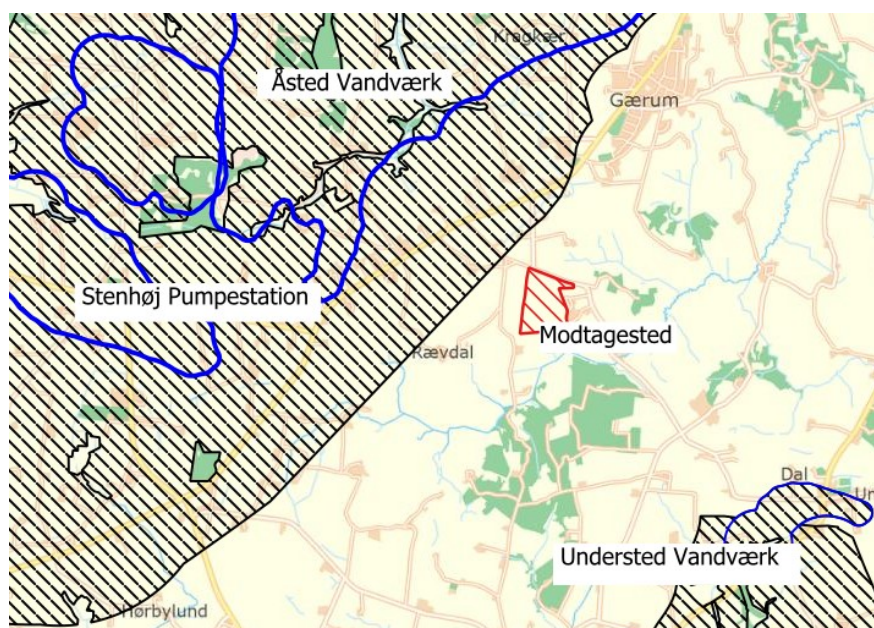
Drikkevandsinteresser og indvindingsoplande

Modtagestedet ligger i område med drikkevandsinteresser (OD-område). Nærmeste område med særlige drikkevandsinteresser (OSD-område) ligger ca. 250 m vest for projektområdet. Dette er samtidig det nærmeste område udlagt til nitratfølsomt indvindingsområde og indsatsområde indenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Nærmeste indvindingsopland (Åsted Vandværk) ligger ca. 1,5 km vest-nordvest for råstofgraven. Indvindingsopland til Stenhøj Pumpestation og Understed Vandværk ligger henholdsvis ca. 2,8 km vest for råstofgraven og ca. 2,5 km sydøst for råstofgraven – se figur 3.

Ifølge potentialekortet (GRUKOS) ligger der dels et grundvandspotentiale omkring kote 54 med top-punkt omkring selve råstofgraven. Derudover er der et grundvandsspejl omkring kote 38 med strømningsretning mod sydøst. Dette indikerer dels et nedre spændt magasin og dels et øvre frit magasin.

² Fælles Offentlig Hydrostratigrafisk Model v/GEUS

Figur 3. Modtagested/råstofgrav er skitseret med rød skravering. Indvindingsoplande se med blå streg. Sort skravering viser indsatsområde for nitrat.

Vandområdeplaner

Ifølge Vandområdeplaner 2021-2027³ ligger projektområdet indenfor følgende to regionale grundvandsforekomster:

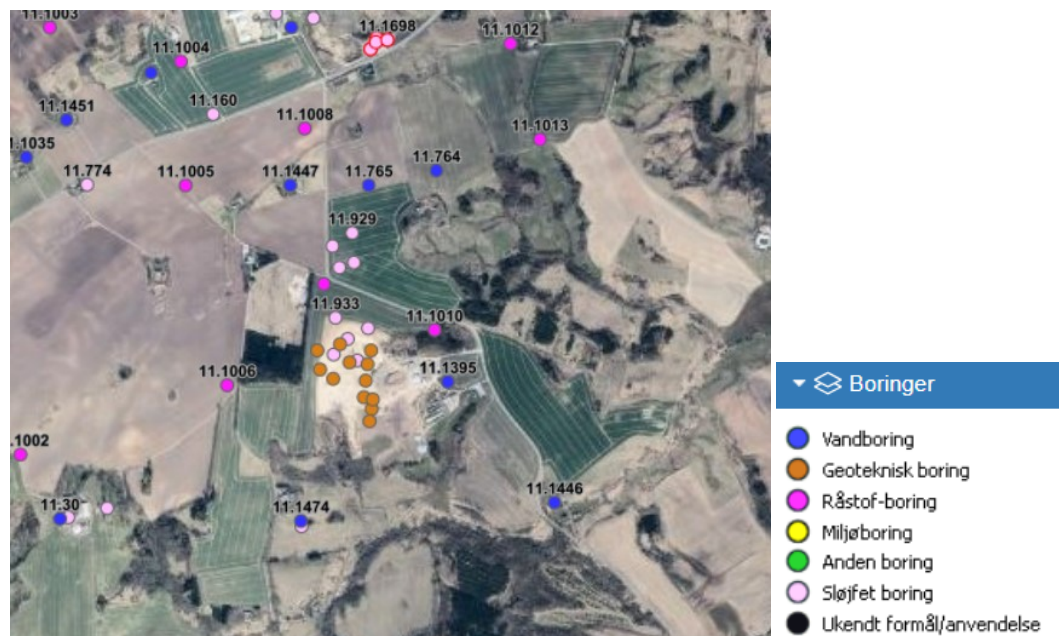
- dkmj_968_ks (KS2). Forekomsten har et samlet areal på 465,43 km² og er i god kvantitativ tilstand, men i ringe kemisk tilstand som følge af pesticider. Målsætningen for forekomsten er god kemisk og god kvantitativ tilstand. Forekomsten er udpeget som drikkevandsforekomst og der er tale om en terrænnær forekomst.
- dkmj_979_ks (KS3). Forekomsten har et samlet areal på 953,7 km² og er i god kvantitativ tilstand, men i ringe kemisk tilstand som følge af pesticider. Målsætningen for forekomsten er god kemisk og god kvantitativ tilstand. Forekomsten er udpeget som drikkevandsforekomst.

Jf. ovenstående er begge grundvandsforekomster udpeget til drikkevandsforekomster. Der er dermed tale om grundvandsforekomster der allerede anvendes eller potentielt kan anvendes som drikkevandsressource eller grundvandsforekomster der har hydraulisk kontakt med aktuelle eller potentielle drikkevandsforekomster.

³ Vandområdeplaner 2021-2027 efter genbesøget, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, december 2025

Vandforsyningsboringer

Den nærmeste almene vandforsyningsboring (DGU nr. 11.2130) ligger ca. 2 km nordvest for projektarealet og hører til Åsted Vandværk. Boringen er 29 m dyb og er filtersat i kote 17-21 m DVR90. Der indvindes i grundvandsforekomsten dkmj_979_ks.

Figur 4: Oversigt over boringer i området omkring råstofgraven og modtagestedet (fra Jupiter)

De nærmeste ikke-almene vandforsyningsboringer er henholdsvis DGU nr. 11.1395 der ligger ca. 100 meter fra projektarealet og DGU nr. 11.1474 der ligger ca. 200 meter syd for projektarealet. Derudover ligger der et antal private vandforsyningsboringer 300 – 400 meter fra projektarealet.

Boring DGU 11.1395 anvendes til markvanding på ejendommen Boelmøllevej 25. Boringen er 25 m dyb og der indvindes i dkmj_979_ks. Boring DGU 11.1474 anvendes til privat vandforsyning på ejendommen Fuglsangvej 5, er 33 m dyb og indvinder i dkmj_979_ks.

I området ligger generelt mange private vandforsyningsboringer. For en del af disse fremgår det at der indvindes fra grundvandsforekomsten dkmj_979_ks svarende til KS3. Enkelte indvinder fra den højere liggende forekomst i KS2 (dkmj_968_ks). For en lang række af de private vandforsyningsboringer mangler der oplysninger om boringsdybde, geologi m.v. Det er derfor heller ikke muligt at vurdere fra hvilket magasin/forekomst der indvindes. Idet der er tale om private boringer vurderes det dog, at der ofte indvindes fra et af de øvre terrænnære magasiner. Frederikshavn Kommune har i forbindelse med tidligere sager oplyst, at der på enkelte ejendomme i området er vandforsyningsboringer der ikke er registreret i Jupiter.

Sammenfatning

På baggrund af ovenstående er det regionens vurdering, at der ikke er et tilstrækkeligt sammenhængende beskyttende lerlag over områdets grundvandsforekomster. Det indgår i vurderingen, at der vurderes at være hydraulisk sammenhæng mellem grundvandsforekomsterne og at de to regionale grundvandsforekomster begge er udpeget til drikkevandsforekomster. I området er der flere

vandforsyningsboringer der indvinder fra de øvre grundvandsforekomster. Det indgår desuden i vurderingen at indvindingen af råstoffer sker ned til 2 meter over grundvandsspejlet, og dermed i kort afstand til grundvandet.

Det følger af lovens forarbejder, at forbuddet mod tilførsel af jord til råstofgrave skal administreres restriktivt. Klagenævnsafgørelser på området har fastlagt, at risikovurderingen i forhold til grundvandet skal ske i forhold til såvel det primære som det øvre, terrænnære grundvandsmagasin. Vurderingen skal endvidere ske i forhold til såvel grundvand der aktuelt anvendes til drikkevandsforsyning som til grundvand der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning eller i det hele taget er egnet til drikkevandsproduktion.

En dispensation forudsætter derfor, at det med høj grad af sikkerhed er godtgjort, at jordtilførslen ikke giver anledning til risiko for forurening af grundvand. Også ved udlægning af uforurenet jord kan der være risiko for påvirkning af grundvandet, bl.a. som følge af jordens indhold af humus eller af andre naturligt forekommende stoffer samt eventuelt indhold af pesticider, PFAS m.v. En yderligere faktor i denne risikovurdering er, at der ofte er tale om relativt store jordmængder.

Region Nordjylland bemærker, at der tidligere har været meddelt dispensation til tilførsel af uforurenet jord til råstofgraven. Med udgangspunkt i bl.a. klagenævnets praksis må regionen imidlertid konstatere, at muligheden for dispensation skal tolkes yderst restriktivt. Samtidig kommer der løbende ny viden omkring grundvandsforholdene i forbindelse med bl.a. grundvandskortlægning og vandområdeplaner. Sagsbehandlingen tager bl.a. udgangspunkt i denne viden og i den praksis der fastlægges af klagenævnet. På den baggrund og ud fra de faktiske forhold jf. ovenstående er det regionens vurdering, at der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Høring

Udkast til afgørelse var i høring hos ansøger og lodsejer i perioden fra den 13. februar til den 26. februar 2026. Ansøger Svend Aage Christiansen, Jerslev A/S har via sin rådgiver Kenneth Holm Pedersen, DGE Miljø- og Ingeniørfirma A/S indsendt et høringssvar.

I høringssvaret fremhæves det, at der tidligere har været meddelt dispensation til tilførsel af jord til råstofgraven og at forholdene på det ansøgte modtagested er uændrede. På den baggrund er det ansøgers vurdering, at det ansøgte ikke vil udgøre en risiko for påvirkning af grundvand, ikke vil være til hinder for målopfyldelse af vandområdeplaner og ikke vil påvirke de regionale grundvandsforekomster. Samtidig er det ansøgers vurdering, at tilførslen af overskudsjord til råstofgraven vil bidrage til den grønne omstilling, til den cirkulære ressourceudnyttelse samt reducere CO₂-udledningen. Tilførsel af jord til råstofgraven vil dermed medføre en mere bæredygtig råstofindvinding.

Det fremgår desuden af høringssvaret at ansøger er indstillet på at reducere den ansøgte mængde fra 1.000.000 m³ jord til en samlet mængde på op til 250.000 m³. Det fremgår ligeledes at ansøger er indstillet på at gennemføre skærpet egenkontrol.

Regionens bemærkninger til høringssvaret

Regionen tager i behandlingen af ansøgninger bl.a. udgangspunkt i nyeste viden om grundvandsforholdene, herunder fra grundvandskortlægning og vandområdeplaner. Derudover tages der udgangspunkt i den praksis der fastlægges af klagenævnet i nævnets afgørelser. Ud fra klagenævnets praksis må regionen konstatere, at muligheden for dispensation skal tolkes meget restriktivt. På den

baggrund og ud fra de faktiske forhold jf. ovenstående er det regionens vurdering, at der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte. En eventuel reduktion i den tilførte jordmængde eller en øget egenkontrol ændrer ikke på denne vurdering

Regionen anerkender at der kan være en problemstilling i forhold til energi og klima når jorden skal køres længere væk. Det er dog ikke et kriterie der kan indgå i vurderingen efter jordforureningslovens § 52.

Offentliggørelse, klage og søgsmål

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter meddelelsen af afgørelsen jf. jordforureningslovens § 81. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er afgørelsens adressat, enhver der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald, kommunalbestyrelsen og embedslægeinstitutionen.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Region Nordjylland via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Region Nordjylland. Hvis Region Nordjylland fastholder afgørelsen, sender Region Nordjylland klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen.

Hvis firmaet ønsker at anlægge et søgsmål ved domstolen til prøvelse af Region Nordjyllands afgørelse, skal sagen være anlagt inden 12 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Hvis I har spørgsmål, kan jeg kontaktes på telefon 2463 5639 eller mail: anne.henriksen@rn.dk.

Med venlig hilsen

Anne Marie Henriksen
Råstofsagsbehandler

Kopi til

- Peter Møllergaard (lodsejer), Boelmøllevej 25, 9900 Frederikshavn; boel@bmøllergaard.dk
- Frederikshavn Kommune, post@frederikshavn.dk
- DGE A/S, att. Kenneth Holm Pedersen (rådgiver); kep@dge.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Vest; trvest@stps.dk